

думку, цілком корелюється з концепцією діяльності органів влади у сфері запобігання корупції. При цьому постійний моніторинг та оцінювання ризику сприяє постійному вдосконаленню роботи з виконання заходів, передбачених антикорупційною програмою. І хоча цей стандарт призначений в першу чергу для ризик-менеджерів і не є обов'язковим, в ньому не деталізується методологія, інструменти та процеси управління ризиками, його використання для визначення корупційних ризиків та проведення їх якісної та об'єктивної оцінки, що є важливим етапом протидії корупції, допомагає в реалізації заходів, спрямованих на запобігання виникнення та/або мінімізації корупції.

Виходячи з цього, система дій, визначена процесом управління ризиками, на нашу думку, є обґрунтованим і придатним механізмом для застосування органами влади при оцінюванні корупційних ризиків. Перспективами подальших досліджень є розробка методик, інструкцій та норм, зручних для використання під час здійснення оцінки корупційних ризиків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волошенко А.В. Шляхи до своєчасного виявлення і нейтралізації корупційних ризиків. Актуальні проблеми економіки. 2015. № 12. С. 312–321.
2. Бек У. Общество риска. На пути к другому модерну / пер. с нем. В. Седельника и Н. Федоровой; послесл. А. Филиппова. М.: Прогресс Традиция, 2000. 384 с.
3. Зленко Н.М. Суспільство ризику як сучасний етап історичного поступу людства. URL: http://library.sspu.sumy.ua/biblioteka/naukovi_vidania/pdf/2011/24.pdf#page=259 (дата звернення: 12.03.2018).
4. Луман Н. Понятия риска. ТНЭСИС, 1994. Вып. 5. С. 135–160.
5. Пікус Р.В. Оцінка підприємницького ризику: підручник. Фінанси України. 2004. № 5. С. 88–94.
6. Даль В.И. Толковый словарь живого великорусского языка. URL: <http://slovardalja.net/word.php?wordid=36689> (дата звернення: 12.01.2018).
7. Тлумачний словник української мови. URL: <http://eslovnyk.com/%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%B8%D0%BA> (дата звернення: 25.01.2018).
8. Шатрава С.О. Адміністративно-правові засади запобігання корупції в органах національної поліції: дис. ... доктор. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2017. 439 с.
9. Аналітичний звіт “Корупційні ризики надання адміністративних послуг та контрольно-наглядової діяльності в Україні”. Центр політико – правових реформ, Фонд “Демократичні ініціативи”. URL: https://www.coe.int/t/dghl/cooperation/economiccrime/corruption/Technical%20Papers/UPAC/System%20Studies/344-UPAC_Corruption_Admin-ControlSup_uk.pdf. 9 (дата звернення: 07.02.2018).
10. Дмитрієв Ю. Корупційні ризики у діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави. URL: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/8207> (дата звернення: 01.03.2018).
11. Заброда Д.Г. Державна антикорупційна політика в Україні: теорія, правова основа, інституалізація. Сімферополь: КРП “Видавництво “Кримнавчпеддержвидав”, 2013. 368 с.
12. Методологія проведення антикорупційної експертизи: Наказ Міністерства юстиції України від 24 квітня 2017 року № 1395/5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v1395323-17/print> (дата звернення: 09.02.2018).
13. Международный Стандарт ISO 31000 Риск-Менеджмент – Принципы и руководства. Первое издание. URL: http://www.pqmonline.com/assets/files/standards/iso_31000-2009%28r%29.pdf/ (дата звернення: 01.03.2018).
14. Руководство ISO 73:2009 “Менеджмент риска. Термины и определения URL: http://www.unesco.org/fileadmin/DAM/trade/wp6/documents/2011/ISO_GUIDE_7315 (дата звернення: 17.02.2018).
15. Про затвердження Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади: Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 2 грудня 2016 року № 126. Офіційний вісник України. 2017. № 4. Ст. 168.
16. Методичні рекомендації щодо підготовки антикорупційних програм органів влади: рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 19 січня 2017 року № 31. URL: <https://nazk.gov.ua/news/zatverdzheno-metodychni-rekomendaciyi-shchodo-pidgotovky-antikorupciynyh-program-organiv-vlady> (дата звернення: 17.03.2018).

REFERENCES

1. Voloshenko, A.V., 2015, Shlyakhy do svoechnasnoho vyvavlennya i neytralizatsiyi koruptsiynykh ryzykiv. “Ways for Timely Identification and Neutralization of Corruption Risks”, Current Issues of the Economy 12, 312–321 [in Ukrainian].
2. Bek, U., 2000, Obshchestvo ryska. Na puty k druhomu modernu. “Society of Risk. On the Way to Another Modern” / transl. V. Sedelnik and N. Fedorova. M.: Progress Tradition. 384 p. [in Russian].
3. Zlenko, N.M. Suspil'stvo ryzyku yak suchasnyy etap istorychnoho postupu lyudstva. “Society of Risk as a Modern Stage in the Historical Progress of Humanity”. URL: http://library.sspu.sumy.ua/biblioteka/naukovi_vidania/pdf/2011/24.pdf#page=259 (Date of Application: 12.03.2018) [in Ukrainian].
4. Luman, N., 1994, Ponyatiya ryska. “Concepts of Risk”, THESIS 5, 135–160 [in Russian].

5. *Pikus, R.V.*, 2004, Otsinka pidpryyemnyts'koho ryzyku: pidruchnyk. "Assessment of Entrepreneurial Risk": a textbook, Finance of Ukraine 5, 88–94 [in Ukrainian].
6. *Dahl, V.I.* Tolkovyy slovar' zhivogo velikorusskogo yazyka. "A Glossary of the Living Great Russian Language". URL: <http://slovardalja.net/word.php?wordid=36689> (Date of Application: 05.02.2018) [in Russian].
7. Tlumachnyy slovnyk ukrayins'koyi movy. Explanatory Dictionary of the Ukrainian language. URL: <http://eslovyk.com/%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%B8%D0%BA> (Date of Application: 25.01.2018) [in Ukrainian].
8. *Shatrava, S.O.* Administratyvno-pravovi zasady zapobihannya koruptsiyi v orhanakh natsional'noyi politysi. Administrative and Legal Principles of Prevention of Corruption in the Bodies of National Police: thesis ... the Doctor of Law: 12.00.07. Kharkiv, 2017. 439 p. [in Ukrainian].
9. Analitychnyy zvit "Koruptsiyni ryzyky nadannya administratyvnykh posluh ta kontrol'no-nahlyadovoyi diyal'nosti v Ukraini". Tsentr polityko-pravovykh reform, Fond "Demokratychni initsiatyvy". Analytical report "Corruption Risks of Providing Administrative Services and Control and Supervision Activity in Ukraine". Center for Policy and Legal Reforms, Democratic Initiatives Foundation. URL: https://www.coe.int/t/dghl/cooperation/economiccrime/corruption/Technical%20Paper/UPAC/System%20Studies/344-UPAC_Corruption_Admin-ControlSup_en.pdf. (Date of Application: 07.02.2018) [in Ukrainian].
10. *Dmitriev, Y.* Koruptsiyni ryzyky u diyal'nosti osib, upovnovazhenykh na vykonannya funktsiy derzhavy. "Corruption Risks in the Activities of the Persons Authorized to Perform State Functions". URL: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/8207> (Date of Application: 01.03.2018) [in Ukrainian].
11. *Zabroda, D.G.*, 2013, Derzhavna antykoruptsiyna polityka v Ukraini: teoriya, pravova osnova, instytualizatsiya. "State Anti-Corruption Policy in Ukraine: Theory, Legal Basis, Institutionalization". Simferopol, 368 p. [in Ukrainian].
12. Metodolohiya provedennya antykoruptsiynoyi ekspertyzy : Nakaz Ministerstva yustytysiyi Ukrainy vid 24 kvitnya 2017 roku № 1395/5. Methodology of Anti-Corruption Expertise: Order of the Ministry of Justice of Ukraine dated April 24, 2017 No 1395/5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v1395323-17/print> (Date of Application: 09.02.2018) [in Ukrainian].
13. Mezhdunarodnyy Standart ISO 31000 Rysk-Menedzhment – Pryntsypy y rukovodstva. Pervoe yzdanye. International Standard ISO 31000 Risk Management – Principles and Guidelines. First edition. URL: http://www.pqmonline.com/assets/files/standards/iso_31000-2009%28r%29.pdf/ (Date of Application: 01.03.2018) [in Russian].
14. Rukovodstvo ISO 73:2009 Menedzhment ryska. Termyny y opredelenyya. Guideline ISO 73: 2009 "Risk Management. Terms and definitions". URL: http://www.unece.org/fileadmin/DAM/trade/wp6/documents/2011/ISO_GUIDE_7315 (Date of Application: 17.02.2018) [in Russian].
15. Pro zatverdzhennya Metodolohiyi otsynuyuvannya koruptsiynykh ryzykiv u diyal'nosti orhaniv vlady: Rishennya Natsional'noho ahent-stva z pytan' zapobihannya koruptsiyi vid 02 hrudnya 2016 roku № 126. "About Approval of the Methodology for Assessing Corruption Risks in the Activities of Authorities": Resolution of the National Agency for the Prevention of Corruption of December 02, 2016 No 126. Official Bulletin of Ukraine. 2017. No 4. Art. 168.
16. Metodychni rekomendatsiyi shchodo pidhotovky antykoruptsiynykh prohram orhaniv vlady: rishennya Natsional'noho ahent-stva z pytan' zapobihannya koruptsiyi vid 19 sichnya 2017 roku № 31. Methodological recommendations for the preparation of anti-corruption programs of the authorities: the decision of the National Agency for the Prevention of Corruption of January 19, 2017, No 31. URL: <https://nazk.gov.ua/news/zatverdzheno-metodychni-rekomendaciyi-shchodo-pidgotovky-antycorupciynyh-program-organiv-vlady> (Date of Application: 17.03.2018) [in Ukrainian].

UDC 006(100)

L.M. Dolia,
Candidate of Law, Senior Researcher, Head of the Department
of the Research Lab of the State Research Institute MIA Ukraine, Kyiv,
ORCID ID 0000-0001-8491-0535

THE USE OF THE INTERNATIONAL STANDARD ISO 31000:2009 IN THE ASSESSMENT OF CORRUPTION RISKS IN UKRAINE

Paper studies the provisions of the international standard ISO 31000: 2009 "Risk Management. Principles and Guidelines", since the study approaches of the assessment corruption risks, application of the methodology for evaluating and using international standards are of particular relevance today. The expediency of use ISO 31000: 2009 "Risk Management. Principles and Guidelines" to identify corruption risks, the necessity of the future research of the development of regulatory and managerial principles for the implementation of an effective anti-corruption policy.

Modern approaches to research of corruption risks are reviewed. Attention is drawn to the fact that ISO 31000:2009 is a document that provides conceptual guidelines for the design and implementation of risk management projects and concepts. At the same time he does not offer the same approach for all organizations, although it can be effectively used by all organizations, regardless of their forms of ownership and directing activities to any type of risks, including corruption.

Taking into account that the attention of domestic scientists is mostly concentrated on the criminal, administrative-offense and political aspects of corruption, and the issue of corruption risks are insufficiently investigated, the work points to the need to study corruption risks in general and to assess corruption risks, in particular. The essence of the investigated concepts of risk, corruption risk, self-determination of corruption risk is presented.

In particular, it is noted that the identification of the term “risiko with the terms “threato, “uncertaintyo of some authors unfortunately, in the media, and in legislation, as well as in instructions, rules and regulations is not true. Although these concepts are closely interrelated, they are not identical.

The key element of preventing and neutralizing corruption risks is the timely detection and evaluation of real threats.

In Ukraine, the Bill of Ukraine “About Prevention of Corruption” has established a three-tier system for preventing and detecting corruption, consisting of the Anticorruption Strategy, the State Program for the implementation of the Anti-Corruption Strategy and anti-corruption programs of the authorities. The assessment of corruption risks is carried out with the main goal – to identify the most vulnerable to corruption processes.

The methodology for assessing corruption risks in the activities of authorities, approved by the Resolution of the National Agency for the Prevention of Corruption December 2, 2016, No 126 establishes a unified approach to the organization of work on the assessment of corruption risks arising from the exercise of their powers, a set of rules and procedures for the assessment of corruption risks in the activities of the authorities, the main stages of the process of assessing corruption risks.

This methodology uses existing management practices and risk assessments that are summarized in ISO 31000:2009. Its provisions are based precisely on the requirements of this international standard, the following basic elements for identifying, analyzing, and rating are identified for the general assessment of corruption risks and risk management process. The individual functions and tasks, specific directions of activities of the structural units during the performance of their functions and tasks are assessed in the bodies of the state that are vulnerable to risks.

Consequently, the system of actions identified by the risk management process is a sound and appropriate mechanism for the authorities to use when assessing corruption risks. It is suggested in the future to develop methods, instructions and norms for use when conducting an assessment of corruption risks.

Keywords: risk, uncertainty, international risk management standards, corruption risks, anticorruption program.

Отримано 30.03.2018